

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल-एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली -११००५८

प्राकृत-प्रमाणपत्रीय-पाठ्यक्रमः
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् -विषयः -
अध्येतुः नाम -पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	05 X 02 = 10 अङ्काः	
खण्डः - ख	02 X 05 = 10 अङ्काः	
खण्डः - ग	01 X 10 = 10 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 30	प्राप्ताङ्काः

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम्
दिनाङ्कः

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/ भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु ।
शुभकामनाः ॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः

प्राकृत-प्रमाणपत्रीय-पाठ्यक्रमः

विषयः - प्रथमपत्रम् (30 अङ्काः)

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य त्रिंशत् (30) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम् ।

Note - This paper is of thirty (30) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

प्रश्नाः - पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः

अङ्काः - 5 X 02 = 10

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains Eight questions . Out of these Five (05) questions should be answered.

1. प्राकृत शब्द की व्युत्पत्ति और उसके विविध अर्थों को लिखिए।
2. अन्तस्थ वर्ण कौन-कौन से हैं? उनका उच्चारण स्थान लिखिए।
अथवा
'ऋ' वर्ण का परिवर्तन सोदाहरण लिखिए।
3. वर्ण व्यत्यय क्या है? उदाहरण सहित लिखिए।
4. संयुक्त वर्ण में 'ब, ल, व और र' का प्राकृत में क्या परिवर्तन होता है? लिखिए।
अथवा
व्यञ्जन संधि क्या है, उसके उदाहरण लिखिए।
5. कारक की परिभाषा और प्राकृत में कितने कारक होते हैं लिखिए
अथवा
वर्तमानकाल के सामान्य नियम लिखिए।

खण्डः - ख

प्रश्नाः - लघूत्तरीयाः प्रश्नाः

अङ्काः - 02 X 05 = 10

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन दौ प्रश्नौ (02) समाधेयौ। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note : This section contains Three questions. Out of these Two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

6. प्राकृत वर्णों का वर्गानुसार प्रतिपादन कीजिए।

अथवा

- प्राकृत स्वरभक्ति का निरूपण सोदाहरण कीजिए।
7. पद के आदि, मध्य और अन्त में स्थिति असंयुक्त व्यञ्जन परिवर्तन के पाँच नियम लिखिए।
अथवा
स्वर संधि का विवेचन पठितांश के आधार पर कीजिए।
8. समास के भेद-प्रभेदों को देते हुए तत्पुरुष समास के पाँच उदाहरण लिखिए।
अथवा
प्राकृत धातुरूपों की पाँच विशेषताएं सोदाहरण लिखे।

खण्ड: – ग

प्रश्ना: – एक: प्रश्न: समाधेय:

अङ्का: – 01 X 10 = 10

निर्देश: – अस्मात् खण्डात् एक: (01) प्रश्न: समाधेय: । प्रत्येकप्रश्न: प्राय: त्रिशतशब्दै: (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains one questions. should be answered. question should be answered in about three hundred (300) words.

9. प्राकृत साहित्य का विकासक्रम निरूपित कीजिए।
अथवा
प्राकृत वर्णमाला और संस्कृत वर्णमाला में समानता और असामनता पर टिप्पणी लिखिए।
अथवा
प्राकृत को जनसामान्य की भाजा क्यो कहा गया है? प्रमाण सहित स्पष्ट करें।